

การศึกษาย้อนหลังซิสต์ที่ปอดแต่กำเนิดในผู้ป่วยเด็ก โรงพยาบาลศิริราช

ปรัชญา งามเชิดตระกูล

วัตถุประสงค์การวิจัย : เพื่อศึกษาข้อมูลผู้ป่วย อายุ, อาการที่นำผู้ป่วยมาพบแพทย์ ลักษณะการดำเนินโรค ภาพรังสีวินิจฉัย การรักษา และผลการรักษาของซิสต์ที่ปอดแต่กำเนิดแต่ละชนิด

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยแบบย้อนหลัง เชิงพรรณนา

ประชากรศึกษา : ผู้ป่วยเด็กแรกเกิดถึงอายุ 15 ปี ที่มาตรวจรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ช่วงปี พ.ศ. 2535-2550 และได้รับการวินิจฉัยเป็น congenital cystic lung disease

ผลการศึกษา : ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคซิสต์ที่ปอดแต่กำเนิด 16 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง เท่ากับ 3 :1 โดยวินิจฉัยจากผลรังสีวินิจฉัย การผ่าตัด และผลทางพยาธิวิทยา เป็น congenital cystic adenomatoid malformation (CCAM) 9 ราย pulmonary sequestration 4 ราย bronchogenic cyst 2 ราย และ congenital lobar emphysema 1 ราย ค่ามัธยฐานของอายุ (median age) ผู้ป่วยที่เริ่มมีอาการ คือ 6 เดือน, ร้อยละ 77 เป็นในเด็กอายุก่อน 1 ปี และร้อยละ 23 เป็นเด็กวัยเรียน (อายุ 5 ปี และ 6½ ปี) ระยะเวลาที่ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยหลังจากเริ่มมีอาการ คือ 1 วัน ถึง 3 ปี

อาการที่นำผู้ป่วยมาพบแพทย์ที่พบบ่อยที่สุด คือ การติดเชื้อในทางเดินหายใจส่วนล่าง ได้แก่ ปอดอักเสบครั้งแรก, ฝิที่ปอด และ ปอดอักเสบซ้ำซ้อนรวม 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 มีอาการหอบเหนื่อยในทารกแรกเกิด 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.75 พบจาก prenatal ultrasound 2 รายคิดเป็นร้อยละ 12.5 เจ็บหน้าอกมากขึ้นหลังอุบัติเหตุมอเตอร์ไซค์ล้ม 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 หายใจลำบากมา 3 เดือน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 ไอเรื้อรังเป็นเลือด 1 รายคิดเป็นร้อยละ 6.2 มีอาการแบบเฉียบพลันร้อยละ 37.5 ได้แก่ อาการหอบเหนื่อยในทารกแรกเกิด, อาการปอดอักเสบครั้งแรก อาการแบบเรื้อรังร้อยละ 62.5 ได้แก่ ปอดอักเสบซ้ำซ้อน, ฝิที่ปอด และเจ็บหน้าอก

CCAM และ pulmonary sequestration พบบ่อยที่ปอดกลีบล่าง ทั้งข้างซ้ายและขวา ส่วนในโรค bronchogenic cyst และ congenital lobar emphysema พบที่ปอดกลีบบน

ผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด 14 ราย เป็นการผ่าตัดแบบเร่งด่วน 3 ราย คือ รายที่มีอาการหายใจหอบเหนื่อยในทารกแรกเกิด ผ่าตัดตามนัด 8 ราย และอีก 3 รายรับการผ่าตัดภายหลังสังเกตอาการนาน 1-4 ปี แล้วพบมีการติดเชื้อซ้ำๆ ที่ปอด วิธีการผ่าตัดที่ใช้ คือ lobectomy ร้อยละ 78.6, segmentectomy ร้อยละ 14.3 , cyst excision ร้อยละ 7.1 ผลการติดตามอาการผู้ป่วยภายหลังการผ่าตัดพบว่าผู้ป่วย 13 ราย แข็งแรงดี ผู้ป่วย 1 ราย มีภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ recurrent pneumonia, chronic lung disease เสียชีวิตจากการติดเชื้อในกระแสเลือดหลังผ่าตัด 2 ปี

ผู้ป่วย CCAM 2 ราย ได้รับการวินิจฉัยก่อนคลอดจาก prenatal ultrasound หลังคลอดผู้ป่วยไม่มีอาการทางระบบหายใจ ได้รับการรักษาโดยสังเกตอาการ นัดตรวจติดตาม จนถึงสิ้นสุดการศึกษาผู้ป่วยทั้ง 2 ราย มีอายุ 2 เดือนและ 4 ปี แข็งแรงดี

สรุปผลการศึกษา :ซิสต์ที่ปอดแต่กำเนิดเป็นโรคที่พบได้น้อยมาก อายุที่เริ่มมีอาการขึ้นอยู่กับชนิดของโรคกล่าวคือ CCAM พบบ่อยในวัยทารกและเด็กเล็ก pulmonary sequestration พบบ่อยในวัยรุ่น โรค bronchogenic cyst และ congenital lobar emphysema พบในวัยทารก อาการที่นำผู้ป่วยมาพบแพทย์ที่พบบ่อยที่สุด คือ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง และมาด้วยอาการแบบเรื้อรังมากกว่าเฉียบพลัน การรักษาทั้งโดยการผ่าตัดและการสังเกตอาการให้ผลการรักษาที่ดี

CONGENITAL CYSTIC LUNG DISEASE IN SIRIRAJ HOSPITAL:

A RETROSPECTIVE REVIEW

Parichaya Ngamcherdtrakul

Objective : To determine clinical presentation, clinical courses, treatment and outcome of congenital cystic lung disease at Siriraj Hospital

Study design : Retrospective descriptive study

Study population : Children aged 0-15 years with congenital cystic lung disease at Siriraj hospital from 1992 to 2007

Results : There were 16 children with congenital cystic lung disease diagnosed by tissue pathology and/or CT scan of chest. Male to female ratio was 3:1. There were 9 cases of congenital cystic adenomatoid malformation (CCAM), 4 cases of pulmonary sequestration, 2 cases of bronchogenic cyst and 1 case in congenital lobar emphysema. The median age of the onset of symptom was 6 month, 77% was infant and 23% was school age (5 and 6½ years old). The duration between onset of symptom and diagnosis was 1 day-3 years. The most common clinical presentation was lower respiratory tract infection (8 cases, 50%) included 1st episode of pneumonia, lung abscess and recurrent pneumonia, 3 cases of respiratory distress in newborn (18.75%), 2 cases of prenatal ultrasound diagnosed (12.5%), 1 case presented with progressive chest pain followed by motorcycle accident (6.2%), 1 case had chronic cough with hemoptysis (6.2%). 37.5% of patients had acute symptoms included respiratory distress in newborn and 1st episode of pneumonia. 62.5% of patients had chronic symptoms such as lung abscess, recurrent pneumonia and progressive chest pain. CCAM and pulmonary sequestration were usually found at lower lobe of both lungs while bronchogenic cyst and congenital lobar emphysema were usually found at upper lobe of lung.

Surgical removal was done in 14 cases of which 3 cases had urgency surgery, 8 cases had elective surgery and 3 cases had elective surgery after 1-4 years of observation until they developed recurrent pneumonia. The operations were lobectomy 78.6%, segmentectomy 14.3% and cyst excision 7.1%. Results after long term followed up were 13 survived and healthy patients and 1 patient died from sepsis 2 years after lobectomy. 2 cases of CCAM who were diagnosed from prenatal ultrasound, didn't have any respiratory symptom had conservative treatment and followed up continually until the end of study; they were 2 months old and 4 years old. Both were healthy and had normal growth. Every patient had good result from treatment.

Conclusions : Congenital cystic lung disease is rare. The onset of symptoms depends on types of diseases, CCAM is usually found in newborns and babies in the infancy period, whereas bronchogenic cyst and congenital lobar emphysema are usually found in newborn period. The most common clinical presentation is lower respiratory tract infection which chronic symptoms are more common than acute symptoms. Results of surgical and conservative treatment are satisfied.